

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑ Α

A1. α) Σωστό β) Λάθος γ) Σωστό δ) Σωστό ε) Λάθος

A2.

1 → γ 2 → β

ΘΕΜΑ Β

B1.

α.

Πληθωρισμός κόστους

Η άποψη ότι ο πληθωρισμός είναι αποτέλεσμα υπερβάλλουσας ζήτησης δεν εξηγεί γιατί υπάρχει πληθωρισμός και σε περιόδους χαμηλής σχετικά ζήτησης, δηλαδή σε περιόδους ανεργίας και μείωσης του εισοδήματος. Ο πληθωρισμός κόστους τονίζει το ρόλο των εργατικών σωματείων και τη δύναμη των ολιγοπωλίων. Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή, τα εργατικά σωματεία ή, ορισμένα απ' αυτά έχουν αρκετή δύναμη, ώστε να μπορούν να πετυχαίνουν αυξήσεις των μισθών και ημερομισθίων, ακόμα και όταν υπάρχει ανεργία. Από τη μεριά τους τα μεγάλα μονοπώλια και ολιγοπώλια έχουν αρκετή δύναμη στην αγορά, ώστε να μεταβιβάζουν τις αυξήσεις του κόστους, που προκαλούνται από την αύξηση των εργατικών μισθών, στους αγοραστές αυξάνοντας την τιμή του προϊόντος. Πολλά, όμως, από τα προϊόντα αυτά αποτελούν πρώτη ύλη για την παραγωγή άλλων αγαθών, που σημαίνει αύξηση του κόστους και της τιμής τους. Κατ' αυτόν τον τρόπο η αρχική αύξηση του κόστους σε ορισμένους κλάδους διαχέεται σε ολόκληρη την οικονομία, με αποτέλεσμα, την αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών.

Είναι φανερό ότι η παραπάνω διαδικασία μπορεί να ξεκινήσει τόσο από τα εργατικά σωματεία (αύξηση μισθών) όσο και από τις επιχειρήσεις (αύξηση κερδών). Στον πληθωρισμό κόστους ανήκει φυσικά και η περίπτωση που η αύξηση του κόστους προέρχεται από την αύξηση της τιμής ορισμένων βασικών πρώτων υλών και ενέργειας, κυρίως της τιμής του πετρελαίου. Η αύξηση της τιμής του πετρελαίου που πέτυχαν κατά το 1973 και 1979 οι χώρες του ΟΠΕΚ (OPEC) είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα πληθωρισμού κόστους.

β.

Όταν λέμε ότι ο ρυθμός πληθωρισμού είναι 6%, εννοούμε ότι το επίπεδο των τιμών του τρέχοντος έτους είναι 6% υψηλότερο από αυτό του προηγούμενου έτους.

Ο πληθωρισμός μειώνει την αξία των αποταμιεύσεων. Τα άτομα που πλήττονται περισσότερο είναι οι μικροί αποταμιευτές που δεν έχουν τη δυνατότητα έγκαιρης και ασφαλούς επένδυσης των χρημάτων τους. Είναι φανερό ότι ο πληθωρισμός αποτελεί αντικίνητρο για αποταμίευση. Έτσι, σε περιόδους έντονου πληθωρισμού αυξάνεται η κατανάλωση και μειώνεται η αποταμίευση.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1.

Συνειδητά ή ασυνειδητά το νοικοκυριό παίρνει τρεις οικονομικές αποφάσεις σχετικά με τη χρησιμοποίηση του εισοδήματος του: (α) πόσο μέρος του εισοδήματος θα καταναλώσει, δηλαδή θα δαπανήσει για αγορά διάφορων αγαθών και πόσο θα αποταμιεύσει, δηλαδή θα φυλάξει για να δαπανήσει στο μέλλον, (β) το μέρος που θα καταναλωθεί, σε ποια προϊόντα και σε ποιες αναλογίες θα δαπανηθεί, και (γ) το μέρος του εισοδήματος που θα αποταμιευθεί, πότε θα χρησιμοποιηθεί και για ποιο σκοπό

Οι αποφάσεις αυτές του νοικοκυριού επηρεάζονται από πολλούς παράγοντες, όπως: (α) Το μέγεθος του εισοδήματος, (β) το μέγεθος του νοικοκυριού και την ηλικία των μελών του. Όσο μεγαλύτερο είναι το νοικοκυριό, τόσο μεγαλύτερο είναι και το μέγεθος της κατανάλωσης. Επίσης, διαφορετικά προϊόντα αγοράζει μια οικογένεια με μικρά παιδιά απ' ό,τι μια οικογένεια με ηλικιωμένα άτομα, (γ) η γεωγραφική θέση όπου είναι εγκατεστημένο, (δ) Το κοινωνικό περιβάλλον μέσα στο οποίο ζουν τα μέλη του.

Βασική επιδίωξη του νοικοκυριού και κριτήριο ταυτόχρονα για τη λήψη των πιο πάνω αποφάσεων είναι η όσο το δυνατόν πληρέστερη ικανοποίηση των αναγκών του με βάση το δεδομένο εισόδημα που έχει στην διάθεση του.

Γ2.α.

Άτομο Λ: κατέθεσε 150.000€. Όταν το ποσοστό ρευστών διαθεσίμων είναι 10%, η εμπορική τράπεζα μπορεί να δανείζει το 90% των καταθέσεων. Άρα:

Από την κατάθεση του Λ η τράπεζα δανείζει στον Μ: $150.000 \cdot 90\% = 135.000\text{€}$

Από την κατάθεση του Μ η τράπεζα δανείζει στον Ν: $135.000 \cdot 90\% = 121.500\text{€}$

Η ποσότητα χρήματος που δημιουργήσε η εμπορική τράπεζα είναι:

$$135.000 + 121.500 = 256.500\text{€}$$

β.

Άτομο Λ: κατέθεσε 150.000€. Όταν το ποσοστό ρευστών διαθεσίμων είναι 20%, η εμπορική τράπεζα μπορεί να δανείζει το 80% των καταθέσεων. Άρα:

Από την κατάθεση του Λ η τράπεζα δανείζει στον Μ: $150.000 \cdot 80\% = 120.000\text{€}$

Από την κατάθεση του Μ η τράπεζα δανείζει στον Ν: $120.000 \cdot 80\% = 96.000\text{€}$

Η ποσότητα χρήματος που δημιουργήσε η εμπορική τράπεζα είναι:

$$120.000 + 96.000 = 216.000\text{€}$$

Η μεταβολή της ποσότητας του χρήματος που δημιουργήσαν οι εμπορικές τράπεζες είναι

$$216.000 - 256.000 = -40.500\text{€}$$

Η αύξηση του ποσοστού των ρευστών διαθεσίμων από 10% σε 20% μείωσε την ποσότητα του χρήματος που δημιουργήσαν οι εμπορικές τράπεζες.

Τα ρευστά διαθέσιμα είναι ένα απόθεμα χρημάτων που οφείλουν να κρατούν οι εμπορικές τράπεζες στο ταμείο τους προκειμένου να ανταποκριθούν στις καθημερινές αναλήψεις χρημάτων που κάνουν οι πελάτες τους.

ΘΕΜΑ Δ

Δ1.

ΑΓΑΘΟ Α

Στο πρώτο στάδιο παραγωγής:

Αξία πώλησης = Προστιθέμενη αξία = 70.000

Στο δεύτερο στάδιο παραγωγής:

Προστιθέμενη αξία = Αξία πώλησης₂ - Αξία πώλησης₁ = 120.000 - 70.000 = 50.000

Στο τρίτο στάδιο παραγωγής:

Προστιθέμενη αξία = Αξία πώλησης₃ - Αξία πώλησης₂ = 150.000 - 120.000 = 30.000

Στο τέταρτο στάδιο παραγωγής:

Προστιθέμενη αξία = Αξία πώλησης₄ - Αξία πώλησης₃ = 200.000 - 150.000 = 50.000

Το άθροισμα των προστιθέμενων αξιών όλων των σταδίων παραγωγής είναι ίσο με την αξία του τελικού προϊόντος που πληρώνει ο καταναλωτής, δηλαδή :
70.000 + 50.000 + 30.000 + 50.000 = 200.000

Ο πίνακας συμπληρωμένος είναι ο εξής:

Στάδια Επεξεργασίας	Αξία πώλησης	Προστιθέμενη Αξία
1 ^ο στάδιο	70.000	70.000
2 ^ο στάδιο	120.000	50.000
3 ^ο στάδιο	150.000	30.000
4 ^ο στάδιο	200.000	50.000
ΣΥΝΟΛΟ		200.000

ΑΓΑΘΟ Β

Στο πρώτο στάδιο παραγωγής:

Αξία πώλησης = Προστιθέμενη αξία = 80.000

Στο δεύτερο στάδιο παραγωγής:

Προστιθέμενη αξία = Αξία πώλησης₂ - Αξία πώλησης₁ ⇔
30.000 = Αξία πώλησης₂ - 80.000 ⇔ Αξία πώλησης₂ = 110.000

Στο Τρίτο στάδιο παραγωγής:

Προστιθέμενη αξία = Αξία πώλησης₃ - Αξία πώλησης₂ ⇔

$$60.000 = \text{Αξία πώλησης}_3 - 110.000 \Leftrightarrow \text{Αξία πώλησης}_3 = 170.000$$

Στο Τέταρτο στάδιο παραγωγής:

Προστιθέμενη αξία = Αξία πώλησης₄ - Αξία πώλησης₃ ⇔

$$50.000 = \text{Αξία πώλησης}_4 - 170.000 \Leftrightarrow \text{Αξία πώλησης}_4 = 220.000$$

Το άθροισμα των προστιθέμενων αξιών όλων των σταδίων παραγωγής είναι ίσο με την αξία του τελικού προϊόντος που πληρώνει ο καταναλωτής, δηλαδή :

$$80.000 + 30.000 + 60.000 + 50.000 = 220.000$$

Ο πίνακας συμπληρωμένος είναι ο εξής:

Στάδια Επεξεργασίας	Αξία πώλησης	Προστιθέμενη Αξία
1 ^ο στάδιο	80.000	80.000
2 ^ο στάδιο	110.000	30.000
3 ^ο στάδιο	170.000	60.000
4 ^ο στάδιο	220.000	50.000
ΣΥΝΟΛΟ		220.000

ΑΓΑΘΟ Γ

Στο πρώτο στάδιο παραγωγής:

Αξία πώλησης = Προστιθέμενη αξία = 50.000

Στο δεύτερο στάδιο παραγωγής:

Προστιθέμενη αξία = Αξία πώλησης₂ - Αξία πώλησης₁ ⇔

$$30.000 = \text{Αξία πώλησης}_2 - 50.000 \Leftrightarrow \text{Αξία πώλησης}_2 = 80.000$$

Στο Τρίτο στάδιο παραγωγής:

Προστιθέμενη αξία = Αξία πώλησης₃ - Αξία πώλησης₂ ⇔

$$40.000 = \text{Αξία πώλησης}_3 - 80.000 \Leftrightarrow \text{Αξία πώλησης}_3 = 120.000$$

Στο τέταρτο στάδιο παραγωγής:

Προστιθέμενη αξία = Αξία πώλησης₄ - Αξία πώλησης₃ = 200.000 - 120.000 = 80.000

Το άθροισμα των προστιθέμενων αξιών όλων των σταδίων παραγωγής είναι ίσο με την αξία του τελικού προϊόντος που πληρώνει ο καταναλωτής, δηλαδή :

$$50.000 + 30.000 + 40.000 + 80.000 = 200.000$$

Ο πίνακας συμπληρωμένος είναι ο εξής:

Στάδια Επεξεργασίας	Αξία πώλησης	Προστιθέμενη Αξία
1 ^ο στάδιο	50.000	50.000
2 ^ο στάδιο	80.000	30.000
3 ^ο στάδιο	120.000	40.000
4 ^ο στάδιο	200.000	80.000
ΣΥΝΟΛΟ		200.000

Δ2.

$$\text{ΑΕΠ}_{\text{σε τρέχουσες τιμές}} = 200.000 + 220.000 + 200.000 = 620.000$$

Για την οικονομία το άθροισμα της προστιθέμενης αξίας όλης της παραγωγής πρέπει ως σύνολο να είναι ίσο με την αξία αγοράς όλων των τελικών αγαθών και υπηρεσιών. Το Α.Ε.Π., επομένως, είναι η συνολική προστιθέμενη αξία της παραγωγής όλων των οικονομικών - παραγωγικών μονάδων της οικονομίας.

Δ3.α.

$$\text{Οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός} = \frac{10}{100} \times \text{πληθυσμός} = \frac{10}{100} \times 2.000 = 200$$

$$\begin{aligned} \text{Πληθυσμός} &= \text{Οικονομικά ενεργός πληθυσμός} + \text{Οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός} \\ \Leftrightarrow 2.000 &= \text{Οικονομικά ενεργός πληθυσμός} + 200 \Leftrightarrow \text{Οικονομικά ενεργός πληθυσμός} = 1.800 \end{aligned}$$

$$\text{Άρα Εργατικό Δυναμικό} = \text{Οικονομικά ενεργός πληθυσμός} = 1800$$

Οπότε

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας} = \frac{\text{Άνεργοι}}{\text{Εργατικό Δυναμικό}} \times 100 = \frac{360}{1.800} \times 100 = 20\%$$

β.

$$\text{Εργατικό Δυναμικό} = \text{Απασχολούμενοι} + \text{Άνεργοι}$$

$$\Leftrightarrow 1.800 = \text{Απασχολούμενοι} + 360 \Leftrightarrow \text{Απασχολούμενοι} = 1.440$$